

U Srebrenici je počinjen genocid

Neki politički lideri i dalje su usred neprihvatljivo dugog procesa provođenja demokratski izražene volje građana.

Ako je prioritet političkih lidera da urade posao za koji su izabrani – da služe građanima ove zemlje, stvaraju prilike za zapošljavanje, bore se protiv korupcije, unapređuju obrazovanje i pružaju sigurnost građanima – onda će vrlo brzo doći do dogovora o vladajućoj koaliciji i to na zajedničkim platformama.

Postizanje dogovora zasnovanih na zdravom kompromisu koji će ovu zemlju pokrenuti naprijed u značajnoj mjeri je otežano zbog negativne atmosfere koja je stvorena u posljednjih pet godina. Unapređenje sveukupne atmosfere će uveliko olakšati posao političkih lidera.

Zbog toga nisam samo iznenađen, nego i uznemiren činjenicom da su neki političari izabrali baš ovaj period da još jednom daju izjave koje truju atmosferu i stvaraju ozbiljne sumnje u spremnost da ispune svoje obaveze. Dobro bi bilo da imaju na umu građane ove zemlje i da se suzdrže od davanja izjava koje zastrašuju i ljute obične građane koji se bore da prežive iz dana u dan.

Već 15 godina građani ove zemlje, u gradovima i selima, od sjevera do juga i od istoka do zapada, bore se da se suprotstave užasima rata u nastojanjima da obnove svoje živote i zajednice u kojima su decenijama, pa čak i stoljećima živjeli zajedno, i u kojima će živjeti zajedno još mnogo godina. Za to je bilo potrebno pomirenje, za to je bilo potrebno da ljudi pruže ruke onima koji su bili ili su se borili “na drugoj strani”. Da bi ljudi to mogli uraditi, na svjetlo dana se moraju iznijeti činjenice, a oni koji su odgovorni moraju se izvesti pred lice pravde.

Svaka nevina žrtva koja je pala tokom sukoba je tragedija – za bližnje, za lokalne zajednice, za Bosnu i Hercegovinu u cjelini. U ovoj višestrukoj tragediji, genocid u Srebrenici se ističe ne zbog imena, nacionalnosti, vjerskog ili političkog ubjeđenja žrtvi ili počinilaca već zbog njegovih dimenzija te zbog činjenice da je bio organizovan, smišljen i sistematičan.

Pravosudni i forenzički dokazi uvjerljivo su pokazali da je više od 8.000 muškaraca i dječaka ubijeno u i oko Srebrenice u julu 1995. godine.

Lideri BiH – Srbi, Hrvati, Bošnjaci i ostali – svjesni su te činjenice.

Ne postavlja se pitanje da li neko prihvata ili odbacuje presude Međunarodnog krivičnog suda za zločine počinjene u bivšoj Jugoslaviji iz 2004. godine ili presude Međunarodnog suda pravde iz 2007. godine u kojima se ubijanja u Srebrenici označavaju kao genocid.

Presuda suda znači pravnu kvalifikaciju utvrđenih činjenica. Genocid predstavlja ubijanje osoba zbog njihove pripadnosti nekom određenom narodu. Upravo to se i dogodilo u Srebrenici. Svako ko osporava događaje koje su međunarodni sudovi okvalifikovali kao genocid se stavlja izvan standarda civilizacije. To je istina kad se radi o negiranju holokausta. Ali je i istina kada je riječ o negiranju zločina u Srebrenici.

Osobe su izvršile genocid sa namjerom da unište, u cjelini ili djelomično, jednu grupu ljudi slijedeći politiku čija je namjera bila da enklava Srebrenica postane dio Republike Srpske. To je razlog zašto lideri RS-a imaju posebnu obavezu da se obračunaju sa naslijeđem ovog zločina. Ovdje se ne radi o kolektivnoj odgovornosti. Ovdje se radi o dovođenju stvarnih počinilaca pred lice pravde, ali i o prihvatanju činjenica i ozbiljnom preuzimanju moralne odgovornosti koju svi imamo prema žrtvama i njihovim porodicama.

Njemačka, kao i moja zemlja, Austrija, su prošle bolan, pa ipak neophodan period nakon Drugog svjetskog rata u kojem su građani bili obavezni da se suoče sa užasnim zločinima koji su tokom nacističkog perioda počinjeni, i to počinjeni u njihovo ime. Ne govorim ovo da bih napravio poređenje već prije da bih istakao značaj suočavanja sa realnošću onog što se dogodilo. Tim činom stvorila bi se atmosfera u kojoj bi sadašnje i buduće generacije mogle pružiti ruku jedna drugoj.

Svaki političar koji želi ostvariti taktičku prednost tako što će se nadmudrivati oko imena ili prirode dokazivih i užasnih zločina ne predstavlja samo prepreku da se građani pomire sa zlom prošlošću već dovodi u pitanje i napore na izgradnji mirne budućnosti.

Bosnu i Hercegovinu početkom devedesetihje preplavilo zlo. To zlo mora se i dalje otkrivati i osuđivati u svakoj prilici. Vrijeđajući bilo koju od žrtava vrijeđate sve žrtve, uključujući i one iz vlastitog naroda.

Oni koji šire mržnju možda jesu bez srama, ali to ne znači da ih se ne može posramiti. Pristojni građani ove zemlje u ogromnoj su većini – i ta ogromna većina želi društvo koje zločin prepoznaje kao zločin, i koje teži za političkim i socijalnim sistemom koji je zasnovan na vladavini prava.

Ljudi koji negiraju genocid neće unaprijediti vladavinu prava. Nju će unaprijediti oni koji priznaju šta se desilo, koji osuđuju nedostatak moralnih vrijednosti zbog kojih je do njega došlo, i koji se obavezuju da će osigurati da se to nikada ne ponovi.

Prije dvije godine, Evropski parlament je usvojio rezoluciju kojom poziva sve Evropljane i njihove vlade – ne samo građane Bosne i Hercegovine nego sve Evropljane – da obilježe 11. juli kao dan sjećanja na genocid počinjen u Srebrenici.

Ovaj poziv odnosio se i odnosi se na sve, to je stav o svim strašnim zločinima koji su počinjeni tokom rata, jer zločin je zločin, a zločin razmjera i brutalnosti poput onog počinjenog u Srebrenici moraju pamtiti svi za sve, da se nikada ne bi dozvolilo da se takvo nešto ponovo dogodi bilo kome, bilo kada.

Valentin Inzko,

prilikom posjete Međunarodnoj komisiji za nestale osobe u Tuzli i nedavnog Dana sjećanja na Holokaust, kojim se obilježava oslobađanje Auschwitza